

Посібник з базової освіти для сімей іншомовних учнів

TAMPEREEN KAUPUNKI

Зміст

Інформація про базову школу	2
Оцінювання	3
Роль вчителя та учня	4
Вчителі	5
Класний вчитель	5
Класний керівник	5
Вчитель-предметник	5
Підтримка у навчанні	6
Спеціальне навчання	6
Шкільний куратор	6
Шкільний психолог	6
Шкільна медсестра	6
Хворі учні та захворювання учня в школі	7
Щеплення	7
Підготовче навчання до базової освіти	7
Вивчення фінської мови: фінська як друга мова та література	8
Багатомовне навчання з лінгвістичною підтримкою (KIETU)	9
Вивчення власної рідної мови	9
Вивчення релігії	10
Правила шкільного розпорядку	10
Після базової школи	11
Як я можу підтримати свою дитину у відвідуванні школи?	12

Ласкаво просимо до школи!

У цьому посібнику ви дізнаєтеся, яка шкільна освіта у Фінляндії і як відбувається навчання іншомовних учнів.

Інформація про базову школу

У Фінляндії освіта обов'язкова для дітей віком від 7 до 17 років. Це означає, що всі діти повинні закінчити базову школу. Переважно базова школа триває дев'ять років. Дитина зазвичай навчається у найближчій школі.

Навчальний рік починається в серпні і закінчується в травні або червні. Різдвяні канікули ділять навчальний рік на осінній та весняний семестри. Крім того, протягом навчального року є осінні, зимові та великодні канікули. Якщо сім'я планує провести відпустку поза цими канікулами, потрібно отримати дозвіл від школи. Релігійні свята можуть бути вільними днями, але про них необхідно повідомити школу.

Фінська базова школа безкоштовна. Навчання, організовані шкільні заходи, навчальні матеріали та обладнання - безплатні. Учень отримує щоденно безкоштовне харчування. Школярі застраховані під час навчального дня та під час шкільних подорожей. Підвезення до школи безоплатні, якщо відстань до школи більше п'яти кілометрів.

Уроки зазвичай по 45 хвилин, але їх тривалість може відрізнятись у різних школах. Між уроками є перерва. Перерви проводяться на свіжому повітрі, навіть взимку. Крім того, уроки фізкультури часто проводяться надворі. Під час перерв та занять з фізкультури учень повинен мати відповідний та підходящий одяг, завжди в залежності від виду спорту та погодних умов.

Назва школи:

Адреса школи:

Ім'я та номер телефону директора школи:

Ім'я та номер телефону секретаря школи:

Що вивчають у базовій школі?

У початковій школі більшість предметів є спільними та обов'язковими для всіх учнів. Предмети, які вивчаються всіма, це рідна мова та література, друга рідна мова, іноземна мова, природознавство, здоров'я, релігія або знання про життя, історія, суспільствознавство, математика, фізика, хімія, біологія, географія, фізичне виховання, музика, образотворче мистецтво, трудове навчання та домашнє господарство.

Увесь вміст загальних предметів обов'язковий для всіх учнів. До обов'язкового навчального вмісту належить також плавання. Якщо учень не може відвідувати уроки плавання з поважних причин, він може відпрацювати їх, відвідуючи уроки плавання у власний час, після попередньої домовленості зі школою, та отримати довідку від інструктора з плавання.

В різних класах учень, крім загальних предметів, вивчає обрані додаткові предмети.. Додаткові предмети є різними в різних школах.

Оцінювання

Оцінювання учнів спрямоване на керування та заохочення до навчання, а також на розвиток самооцінки учня. Навчання, робоча діяльність та поведінка учнів оцінюються різноманітно. З самого початку учні отримують зворотній зв'язок, який спрямовує і заохочує їх до навчання, а також інформацію про їхній прогрес та вміння.

Навчання учнів оцінюється словесно або за допомогою цифр. Словесне оцінювання можливе у всіх випадках, окрім завершального оцінювання в 9 класі. Числове оцінювання відбувається за шкалою від 4 до 10. Оцінка 4 - нездача, а оцінка 10 є найкращою з можливих. В 5–9 класах, в кінці осіннього семестру, учень отримує проміжний атестат. Навесні, в кінці навчального року, всі учні отримують атестат з оцінками.

Раз на рік вчитель запрошує батьків та учня на оцінювальну розмову, щоб обговорити навчання, ситуацію в школі, сильні та слабкі сторони школяра. Спільні бесіди між учителем, учнем і батьками сприяють зміцненню взаємної довіри та надають інформацію про ситуацію з учнем. Батьки мають право попросити перекладача на зустріч.

Роль вчителя та учня

У фінській школі керуючою є роль вчителя. Він мотивує і спрямовує учня до навчання. Кожен учень найкраще навчається своїм власним способом. Найважливіше завдання вчителя - навчити учнів вчитися по-своєму.

Учень сам відповідає за своє навчання. Воно базується на взаємній довірі між вчителем і учнем та власній відповідальності учня за своє навчання. Домашні завдання даються часто, але не обов'язково щодня.

Завдання батьків – підтримувати дитину в навчанні та співпрацювати з учителем. Вчитель інформує батьків про справи дитини та класу переважно через електронну систему для учнів Wilma. Під час зустрічей з вчителем, за потреби, може бути залучений перекладач. Батьки повинні негайно інформувати вчителя дитини, якщо учень відсутній у школі. Повідомлення можна надіслати через Wilma або, за домовленістю з вчителем, як повідомлення з власного телефону. Власного повідомлення дитини про відсутність недостатньо.

Учителі намагаються ставитися до учнів як до особистостей. У Фінляндії всі учні рівні і мають однакові права. Кожен має право на безпечне навчальне середовище. У Фінляндії вчителю не можна застосовувати насильство над учнями. Також батьки не можуть вчиняти насилля над дітьми, а діти не можуть здійснювати насильницькі дії проти інших учнів. У школі не допускається булінг, і про будь-які випадки булінгу треба повідомити вчителю.

Ранкова та денна діяльність для школярів

Ранкова і післяобідня діяльність призначена для учнів 1 та 2 класів. Заходи проводяться в позаурочний час. Ранкові та післяобідні заходи підтримують зростання, розвиток та безпечне дозвілля дитини. У випадку учнів-іммігрантів ця діяльність сприяє вивченню фінської мови та інтеграції. У гуртку ми гуляємо, граємося, рухаємося та виконуємо домашні завдання.

Післяобідні заходи проводяться в навчальні дні з 12:00 до 17:00. У всіх місцях організації діяльності дітям пропонується перекус близько 14:00. Ранкові заходи організовуються лише у деяких школах перед початком уроків.

Ранкова та післяобідня діяльність має фіксовану щомісячну плату. Розмір плати визначається залежно від годин проведених на гуртку. Ранкова та післяобідня діяльність для школярів безкоштовна для родин з низьким доходом, які повинні подати заявку на звільнення від оплати за допомогою форми звільнення від оплати, яка доступна на веб-сайті міста.

Вчителі

Класний вчитель

У 1–6 класах навчання в основному відбувається у власному класі під керівництвом класного вчителя. Класний вчитель викладає багато предметів у своєму класі. Деякі предмети викладаються іншими вчителями школи, такими як вчителі-предметники; наприклад, вчитель фінської як другої мови (S2). Класний вчитель робить спільну роботу між домом та школою і стежить за навчанням учня та пропусками.

Ім'я та контактні дані класного вчителя:

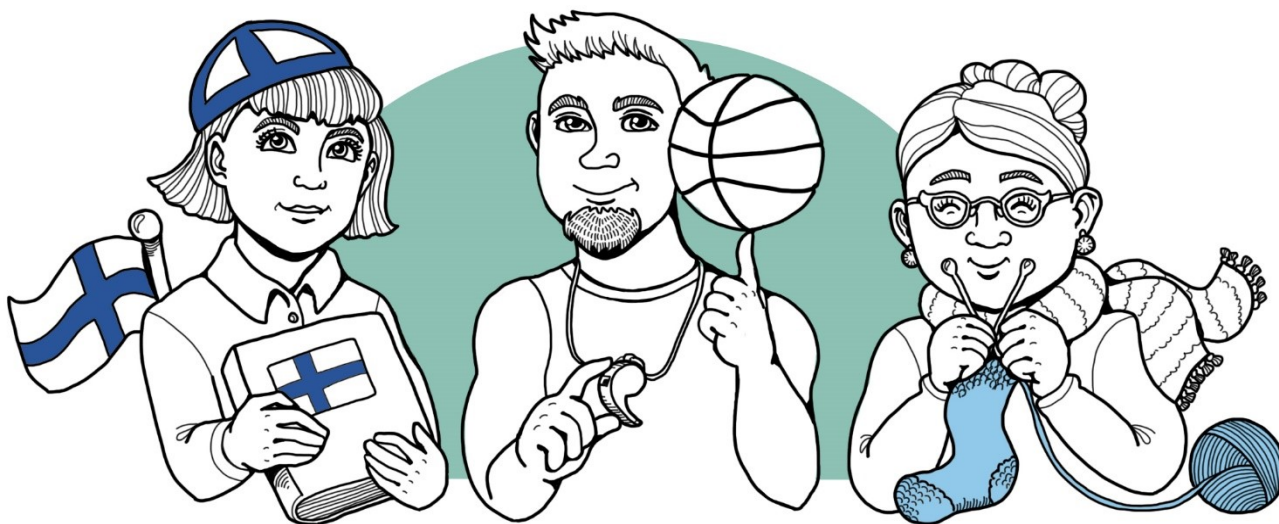

Класний керівник

У 7–9 класах кожен клас має власного класного керівника, який стежить за навчанням і пропусками учнів свого класу, а також відповідає за планування та організацію підтримки. Він інформує батьків про шкільні справи. Зазвичай класний керівник проводить з учнями лише кілька уроків. Класний керівник запрошує батьків до школи раз на навчальний рік, щоб обговорити справи їхньої дитини.

Ім'я та контактні дані класного керівника:

Вчитель-предметник

У 7–9 класах учні мають багато різних вчителів, які називаються вчителями-предметниками. Вчитель з окремого предмету є спеціалістом у викладанні цього предмету і керує навчанням учня у своєму предметі, наприклад, математиці. Вчитель-предметник надає підтримку в разі потреби і працює у співпраці з вчителем з особливих потреб. Контактні дані вчителів-предметників можна знайти на сайті школи.

Підтримка у навчанні

Якщо учень дуже старається, та все одно відстає у навчанні, він може отримати додаткову підтримку.

Підтримуюче навчання

Учень або батьки можуть звернутися до вчителя з проханням про репетиторство, або ж вчитель може запропонувати підтримуюче навчання, якщо вважає, що воно буде корисним. Репетиторство надається протягом декількох годин, а не на постійній основі. Підтримуюче навчання не має на меті отримання відмінних оцінок, а допомагає у вирішенні проблем у навчанні.

Спеціальне навчання

Спеціальне навчання надається в малих групах з тих предметів, у яких учень має труднощі. Потребу в підтримці у навчанні визначають вчитель предмету / класний вчитель, вчитель з особливих потреб або група підтримки школяра, за погодженням з учнем, та за потреби, з батьками. У Тампере також є регіональні спеціальні класи. У особливому класі спеціальне навчання проводиться повний день.

Підтримка дітей в школі також включає охорону здоров'я та супровід служби підтримки учнів. Працівниками шкільної служби підтримки учнів є шкільні куратор, психолог та медсестра.

Шкільний куратор

Шкільний куратор - це соціальний працівник школи. Він може допомогти, якщо у молодій людини виникають проблеми з відвідуванням школи, стосунками з друзями, або якщо в її житті відбуваються зміни, які можуть вплинути на шкільну роботу. Учень може отримати підтримку куратора також у питаннях, що стосуються його особистого життя та розвитку. Рішення щодо проблемних ситуацій шукаються разом з молодію людиною, батьками та іншими дорослими школи.

Шкільний психолог

Шкільний психолог може допомогти, коли учень потребує підтримки та роз'яснень щодо емоційних проблем та проблем розвитку, труднощів з увагою та роботою, взаємодією вдома та в школі або щодо проблем у навчанні.

Шкільна медсестра

У школі працює шкільна медсестра. У співпраці з батьками та шкільним лікарем вона спостерігає за ростом і розвитком дитини. Шкільна медицина не замінює роботу медичного центру, але медсестра школи та шкільний лікар проводять медичні огляди, щоб контролювати фізичний, психічний та соціальний ріст та розвиток дитини. У випадку захворювання потрібно звернутися за допомогою до свого медичного центру.

Для безпеки учня батьки повинні повідомити медсестру та вчителя про тривалі захворювання дитини та прийом ліків.

Хворі учні та захворювання учня в школі

Хвора дитина не повинна йти до школи. Медсестра в школі не є лікуючою медсестрою, але до неї можна звернутися під час навчального дня, якщо травмуватися у школі.

Щеплення

Батьки надають шкільній медсестрі документ про раніше зроблені дитині щеплення. Якщо батьки не мають документа про наявні щеплення, то з їхнього дозволу шкільна медсестра розпочне для учня програму вакцинації, яка використовується у Фінляндії.

Підготовче навчання до базової освіти

Підготовче навчання до основної освіти призначене для учнів віком від 7 до 16 років, які ще не володіють фінською мовою. Під час такого навчання учні вивчають фінську мову та основи інших предметів відповідно до їхнього вікового рівня. Метою підготовчої освіти є досягнення базового рівня мови, розвиток якого продовжується в загальній освіті.

Ознайомлення з фінською школою, культурою, мовою та методами навчання є важливою частиною підготовчої освіти. Крім того, вивчається основний зміст і лексика різних предметів. Релігія або етика не викладаються під час підготовчого навчання.

Підготовче навчання триває один рік. Після цього учень переходить до своєї місцевої школи. Школярі зараховують відповідно до рівня вмінь або до класу, що

відповідає його віку, або на нижчий рівень, залежно від рівня його знань. Школа вирішує, який клас підходить для учня.

На першій зустрічі підготовчого навчання з'ясовується шкільна історія учня та його можливі особливі потреби. Вчитель разом з батьками та дитиною складає індивідуальну освітню програму, за якою буде організоване навчання школяра протягом підготовчого класу. Крім цього, батьків учня запрошують до школи принаймні двічі під час підготовчого навчання. У разі необхідності для допомоги залучається перекладач.

Ім'я та контактні дані вчителя підготовчого навчання:

Вивчення фінської мови: фінська як друга мова та література

На уроках фінської як другої мови та літератури (S2) учні зміцнюють свої навички фінської мови. Особливим завданням навчальної програми S2 є підтримка розвитку багатомовності учня. За необхідності школярі мають право на навчання з фінської мови відповідно до навчальної програми S2 протягом всього періоду базової освіти. S2-навчання частково замінює викладання фінської мови та літератури, а оцінка успішності S2-учня здійснюється повністю у рамках предмету фінської мови відповідно до цілей навчальної програми S2.

Учень може отримувати S2-навчання або в невеликій групі S2, або на уроках фінської рідної мови. Після досягнення хорошого рівня володіння фінською мовою учень може повністю перейти на заняття з фінської мови та літератури. Навчальна кількість (S2 / S1), яка найкраще відповідає потребам учня, визначається вчителями, відповідальними за викладання, у співпраці. Однак остаточне рішення щодо вибору кількості навчальної програми приймає опікун учня.

Ім'я та контактні дані вчителя S2:

Багатомовне навчання з лінгвістичною підтримкою (KIETU)

Мовно підтримуване навчання в основному призначене для учнів середніх класів, які завершили підготовчий клас та потребують багато лінгвістичної підтримки для просування у своїй освіті. Мовна підтримка навчання може бути також і в початковій школі.

Учні групи з мовною підтримкою відносяться до класів загальної освіти і беруть участь у навчанні свого класу, наскільки це можливо. Розклад учня з мовною підтримкою поєднується з уроками, які проводить KIETU-вчитель відповідно до індивідуальних навчальних потреб школяра. Підтримка надається, зокрема, з реальних предметів: розуміння прочитаного, понять та словникового запасу. KIETU-викладання також проводяться одночасно з основним навчанням, і тоді KIETU-викладач виступає в ролі другого вчителя на загальноосвітніх уроках. Не в кожній школі є можливість отримати KIETU-навчання.

Вивчення власної рідної мови

Збереження власної мови та культури зміцнює ідентичність учня, його душевну рівновагу та адаптацію до суспільства, а також допомагає цінувати інші культури. Розвиток власної рідної мови допомагає вивчати інші мови та мислити. Участь у вивченні своєї рідної мови є добровільною для школяра. Коли учень записується на навчання, він зобов'язується відвідувати уроки.

На вивчення власної рідної мови можуть записатися учні, в яких рідна мова або мова когось із членів сім'ї не фінська чи шведська. Крім того, можуть зареєструватися фінські репатріанти, які, перебуваючи за кордоном, вивчили мову на рівні рідної мови (курси з підтримки мови, вивченої за кордоном). Навчання, доповнює базову освіту, також організовується для учнів, що розмовляють саамською та ромською мовами.

Навчальна група буде створена, якщо на заняття зареєструється достатня кількість учнів. Навчання не обов'язково буде у школі учня. Батьки повинні подбати про транспортування дитини на уроки власної рідної мови. Навчання зазвичай проводиться після закінчення навчального дня.

Більше інформації про навчання та реєстрацію: [Oman äidinkielen opetus \[Tampereen kaupunki - Koulutus - Perusopetus - Opiskelu perusopetuksessa - Monikieliset oppilaat\]](#)

Вивчення релігії

Школяр має право навчатися релігії своєї конфесії, якщо є принаймні три учні цієї конфесії, і батьки просять про навчання. Батьки дитини можуть обрати вивчення життєвих поглядів замість предмету релігії (не лютерани). Якщо учень не належить до жодної конфесії, він автоматично бере участь у вивченні життєвих поглядів.

Правила шкільного розпорядку

1. Застосування правил розпорядку

За розкладом шкільний час включає в себе навчальний день, перерву, ранкові та післяобідні заходи, а також екскурсії та інші заходи, організовані школою. До шкільної території відносимо шкільні будівлі, подвір'я та інші приміщення і місця, де ведеться навчання.

2. Права та обов'язки учнів

У всіх учнів є однаковий та рівноправний статус, основні культурні та людські права, а також право на безпечне навчальне середовище. Кожен працівник школи та учень зобов'язаний повідомляти про виявлені випадки булінгу, переслідування та насильства дорослому. Обов'язок школяра навчання, сумлінно виконувати свої завдання та адекватно поводитися.

3.1 Хороша поведінка

Кожен повинен зважати на інших, використовувати належну мову і дотримуватися хороших манер, а також дати можливість спокійного навчання іншим. В учнівській роботі не можна копіювати текст чи зображення без дозволу та без посилання на джерело. Кожен повинен дбайливо ставитися до шкільного майна та навчальних матеріалів. Торкатися чужих речей без дозволу заборонено. Про будь-які вчинені пошкодження потрібно повідомляти працівникам школи. Відповідно до закону про відшкодування збитків учень зобов'язаний виплатити компенсацію за будь-яку заподіяну ним шкоду.

3.2 Перебування та пересування

Під час перерви потрібно перебувати в зоні шкільного перепочинку і дотримуватися інструкцій чергового вчителя. За потреби учень повинен звернутися за допомогою до слідкуючого за перепочинком. Приходити на уроки треба вчасно, а відправлятися на перерву без зволікань. Під час навчального дня не можна покидати шкільну територію без дозволу вчителя. З міркувань безпеки, всі засоби пересування потрібно залишати на спеціально відведених для них місцях протягом шкільного дня.

3.3 Користування комп'ютером та мобільними пристроями

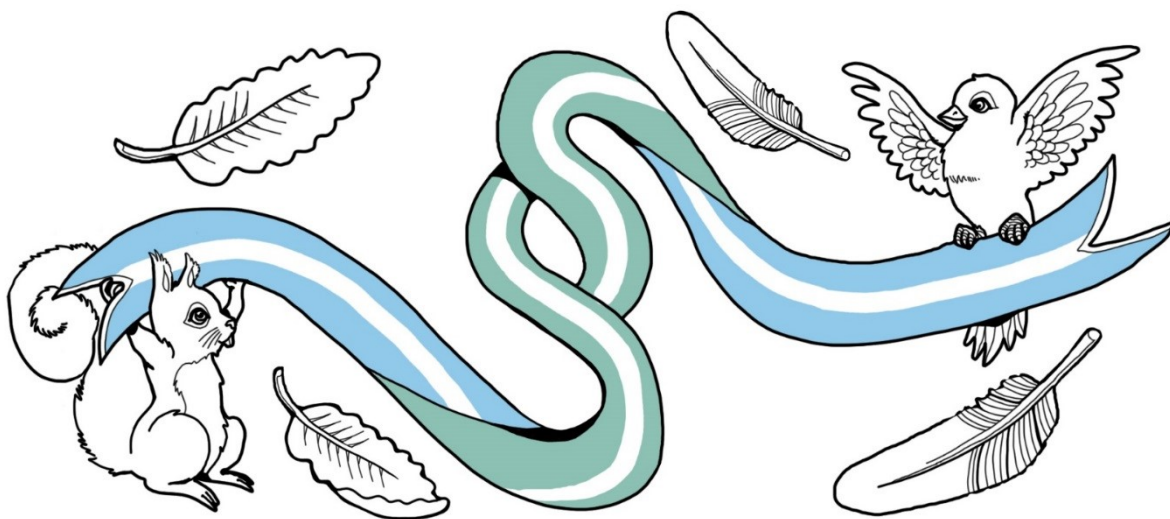
Під час уроків та обідньої перерви не можна без дозволу тримати на видному місці або використовувати мобільні пристрої. Учень повинен піклуватися про те, щоб мобільні пристрої не заважали під час навчального дня.

3.4 Одурманюючі речовини та небезпечні предмети

Згідно законодавства Фінляндії, неповнолітнім заборонене зберігання та використання тютюнових виробів, одурманюючих речовин та інших наркотичних засобів. Різучі предмети, засоби для розпалювання вогню, лазерні вказівники або будь-які інші небезпечні предмети, які можуть зашкодити іншому чи майну, не можна приносити до школи.

3.5 Дисциплінованість

Невиконання правил може призвести до бесіди з учителем, повідомлення батькам, вилучення з класу, виховної бесіди, залишення після уроків, письмового попередження, відмови в участі в навчанні, виконання домашнього завдання після робочого дня, обов'язку прибирати, перевірки та конфіскації заборонених предметів і речовин або виключення зі школи на певний термін.

Після базової школи

Після закінчення старших класів базової школи обов'язок навчання продовжується, і учень повинен подати заявку на навчання у другій ступені освіти. У старших класах базової школи шкільний консультант розповідає школярам про різноманітні можливості подальшого навчання. Зазвичай після основної школи подають заявки до старшої середньої або професійно-технічної школи. Відправка заявок відбувається під час загальної подачі зимою, в лютому, або в березні. Старшу середню школу або професійно-технічну можна закінчити за 2–4 роки.

Навчання на другому ступені освіти безкоштовне. Після закінчення середньої або професійно-технічної школи можна подавати документи до вишів прикладних наук та університетів. Вони мають свої спільні заявки.

У Фінляндії обов'язок навчання в базовій школі закінчується, коли молодій людині виповнюється 17 років. Якщо учень досягає 17 - річного віку під час навчання в основній школі, він переходить на наступний навчальний рік до дорослої базової освіти.

Ім'я та контактні дані консультанта з навчання:

Як я можу підтримати свою дитину у відвідуванні школи?

- Я ціную навчання в школі і розповідаю про це своїй дитині.
- Беру участь у шкільних батьківських вечорах.
- Я потурбуюся про те, щоб моя дитина мала необхідне шкільне приладдя: рюкзак, пенал, відповідний спортивний одяг. Завдання дитини дбати про те, щоб у школі були з собою книжки, зошити та інші потрібні засоби для навчання, такі як олівці, гумки, лінійки і т. д.
- Я цікавлюся навчанням моєї дитини. Запитую про шкільний день: «Що ти вивчив? Що ти робив на перерві? Що їв? Хто твій друг у школі?»
- Турбуюся, щоб дитина спала достатньо, їла регулярно і рухалася вдосталь. Варто слідкувати за використанням телефону і, за потреби, обмежувати його.
- Пропуски: Я повідомляю школу, коли дитина прихворіла. Коли учень хворий, йому не можна приходити до школи.
- Стежу, щоб дитина регулярно відвідувала школу. Навчання ускладнюється, а завдання накопичуються, якщо в учня багато пропусків. У школі відслідковується відсутність, і за недозволені прогули є санкції.
- Зв'язуюся з учителем, якщо маю питання чи якісь інші хвилювання.
- Турбуюся, щоб моя дитина виконувала домашні завдання. Домашні завдання - це найважливіша робота школяра. Я даю дитині можливість спокійно зробити домашні завдання. У дні відсутності також потрібно подбати про виконання домашніх завдань.

Поради за посиланнями:

[Tampereen kaupunki monikieliset oppilaat](#)

[Koulunkäynti ja oppimisen opas-tuki eri kielillä \(VIP-verkosto\)](#)

[Koulusanastot eri kielillä](#)

Текст посібника: Терхі Куокка

Текст відредаговано та оновлено у лютому 2024 року: Йоханна Хейккінен, Крістііна Йокінен і Мііна Сівула

Ілюстрації до посібника: Tussitaikurit Oy

